

FESTIVALURI, ANIVERSĂRI

Constantin PARASCHIVESCU

GALAȚI

Măști, mai mult sau mai puțin comice

Nu știu de ce, am avut impresia că ediția de anul acesta a Festivalului Național de Comedie de la Galați (a XVII-a, 17–26 octombrie 2005) a durat mai mult decât precedentele; m-am înșelat – a durat tot zece zile. Poate că participarea mai numeroasă a teatrelor (11) și mai multe spectacole în program (16), să fi creat derutanta impresie, pe fondul unor oscilații de opțiuni și har în fructificarea textelor. Rădem sau nu? de ce, de cine și cum? „Mărturisesc că marți seara, urmărind spectacolul cu piesa *O zi din viața lui Nicolae Ceaușescu* de Denis Dinulescu [...] nu am știut ce să fac: să râd sau să plâng?”, scria o ziaristă locală. Chestiunea a făcut și obiectul dezbaterii de la primul colocviu organizat aici, pe tema „Comedia puterii și a manipulării. Despărțirea de trecut prin satiră și pamflet”, propusă de criticul Natalia Stancu, director artistic al Festivalului, care și preciza: „...primul răspuns care îmi vine în minte este: de cine râdeți? – *De voi râdeți*, celebra replică a lui Gogol din *Revizorul*”. Text și spectacol polemic, provocator, cu puternic impact satiric, realizat de Alexandru Tocilescu în amplă desfășurare de mase (vreo 50 de figuranți), manevrate de organele puterii (figurate, în chintesență, de identitatea autoritară a Băiatului – Mihai Dinvale), pentru omagierea și ovaționarea cuplului dictatorial (*Nicolae și Elena Ceaușescu* – Florin Călinescu și Coca Bloos). Motiv de virulentă parodie în viziunea lui Al. Tocilescu, conturată anterior aluziv în *Repetabila scenă a balconului* de Dumitru Solomon (1996) și cu extensie la „Cântarea României” în finalul *Scrisorii pierdute* de I. L. Caragiale (1998), accentuată aici caricatural și grotesc prin interpretarea celor două roluri principale (cu unele alunecări șarjate la Florin Călinescu). Și insinuarea ironică din ultima scenă: „Uite câți băieți cu ochi albaștri sunt în parlament!”... Juriul, format din actorii Virgil Ogășanu și Tora Vasilescu, regizoarea și profesoara Sanda Manu, criticul Florica Ichim și teatrologul Zeno Fodor, i-a acordat Premiul pentru cel mai bun spectacol.

Actuala ediție a fost marcată de dispariția prețuitului actor Mihai Mihail, peste două decenii directorul teatrului, inițiatorul acestui festival, din 1976, împreună cu criticul Valentin Silvestru și inimoasa secretară literară Aurelia Cazacu. Actualul director, interimar, actorul Vlad Vasiliu, își propune să continue tradiția de valorificare optimă a resurselor colectivului și o face cu energie, organizând această ediție a festivalului și invitând regizori importanți să monteze la Galați. În pofida unor vanități carieristice care se reflectă, mai direct sau voalat, și în presa locală. Citim, de pildă, că ediția de anul acesta „a avut parte de o organizare îndoielnică”, și în același timp, „din punctul de vedere al organizării, ediția de anul acesta marchează un plus”... (*Monitorul de Galați*, 25 octombrie 2005). Dincolo de inadvertența nătângă, se întrevide intenția defăimătoare a unor grupuri care țin să destabilizeze activitatea instituției, așa cum au încercat și anul trecut în timpul festivalului.

Actorii spectacolului *Ivan Turbincă*.

Surpriza ediției a fost Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani cu un spectacol după Ion Creangă, *Ivan Turbincă*, în versiunea și regia lui Ion Sapdaru. Realizat într-o savuroasă viziune de teatru folcloric, cu măști, dansuri populare și pantomimă, ritm îndrăcit, haz suculent, care a evidențiat talentul tânărului interpret principal, Daniel Badale („Ivan Turbincă este Don Juan autohton care a riscat un *love story* cu Moartea” – Ion Sapdaru). Numai decibelii burzuluiți ai boxelor m-au mișcat din loc spre fundul sălii, la o distanță mai protejată sonor. Replică antologică: „Cu prostul să nu te pui, că are mintea hodinită!”. Ion Sapdaru a regizat și spectacolul teatrului din Galați *Moartea lui Eskrokov*, după *Moartea lui Tarelkin* de Suhovo-Kobâlin, în traducerea și adaptarea sa, cu numele tuturor personajelor aluziv schimbate – Șakalov, Troglodițki, Șarlatanov, Pungașovski, Borfetova, Țuicovici etc. Haz viguros, ingenioase accente caricaturale, ritm susținut în bună parte, dar și lungimi, compoziții minuțios studiate (Cristian Gheorghe în dublu rol – *Eskrokov*, *Marazmov*; Svetlana Friptu – *Marușa*; Ioan Crețescu – *Oftikosov*), unele cam îngroșate (Petre Păpușă, tot în dublu rol – *Șakalov*, *Potlogarin*; Lucian Pânzaru – *Troglodițki*). De efect umerii umflați ai polițailor, cu șepcile lor mici pe capete nătânge, îngroșarea bombatelor părți ale lui Troglodițki, devorator gastronomic. Premiul de regie lui Ion Sapdaru pentru cele două spectacole; Premiul de interpretare masculină ex-aequo: Cristian Gheorghe și Daniel Badale; Premiul pentru rol secundar feminin: Svetlana Friptu.

Bună impresie au lăsat și spectacolele cu publicul pe scenă – *Șefe*le de Werner Schwab (Teatrul Odeon, Premiul special al juriului Emilia Dobrin), mult solicitatul la festivaluri *8pt n9uă, 89... fierbinte după '89* (Teatrul Mic) și *Avarul* de Molière (Teatrul Național Craiova). Prezența în trei spectacole a excepționalei artiste Coca Bloos (două la Teatrul Mic și unul la Odeon), i-a adus pe merit Premiul de interpretare feminină.

Sigur că unele piese puteau lipsi, negăsindu-și justificarea artistică în transpunere – *Clinica amantilor* de Chapman și Friedman de la Târgu Mureș și *Jocul dragostei și-al întâmplării* de Marivaux de la Arad. Altele, cu haz strident (*Hangița* de Goldoni, Teatrul Nottara) sau neconturată cadență logică (*Scandal în culise* de Michael Frayn, Galați), oscilații între comic ieftin și câte un portret savuros (Eugen Racoti, *Poiana boilor* de Cehov, Teatrul de Comedie, premiul pentru rol secundar masculin). Au fost și piese de o actualitate mărunță, servite cu o sinceră interpretare de către tineri amatori (*New York, Fucking city!* de Peca Ștefan, Teatrul „Luni” – Green Hours), sau de confruntare existențială cam bizară, cu câte un protagonist autoritar (Luminița Gheorghiu în *Bigudiuri* de Mimi Brănescu, Teatrul Nottara). Un text de investigație dramatică privind soarta unui nevăzător, *Fluturii sunt liberi* de Leonard Gerhe, bine valorificat de studenții anului IV UNATC (Vlad Logigan, Andreea Samson) și absolvenți (Radu Iacoban, Diana Iliescu – regie), n-are afinități cu comedia.

A doua zi după încheierea festivalului, 27 octombrie, teatrul din Galați și-a sărbătorit 50 de ani de activitate (înființat la 1 septembrie 1955). Cu participarea unor foști membri ai colectivului, acum în capitală (Florina Cercel, Emil Hossu) și din localitate. Prilej cu care a fost lansată monografia alcătuită de secretara literară Mona Sandu, documentată și cuprinzătoare, cu cronologia spectacolelor, fragmente din cronică, edițiile festivalului de comedie, interviuri cu seniorii și tinerii teatrului, mărturii, amintiri, lista personalului artistic și tehnic, bineînțeles fotografii. Volum alcătuit cu pasiune de tânăra Mona și dedicat cu recunoștință celui ce a încurajat-o în Casa Thaliei, fostul director și actor Mihai Mihail. Felicitând-o pentru efort și rigoare, nu pot să înțeleg de ce n-a fost prezentată această lucrare și în perioada Festivalului, când o mulțime de invitați și oameni de teatru din țară s-au perindat pe-acolo? După cum rămân anonime unele volumașe pe care s-au încumetat să le redacteze actori ai teatrului – Gheorghe V. Gheorghe (vreo două), Stela Popescu Temelie și Lucian Temelie –, volumașe păstrate la domiciliu din modestie, din jenă, sau știu eu ce, în loc să fie expuse în foaierea teatrului. Ne iau ochii cearșafuri de reclame la bere și panouri publicitate cu produse de consum, dăm peste zeci de reviste automobilistice, uneori rujuri, rimeluri și ustensile feminine de machiaj, iar pagini de mărturie artistică, scrise evident cu emoție și poate oarece trac, nu ni se arată. Unde să le găsim în altă parte, dacă în librării nu ajung?

BRAȘOV

Festival de iarnă

Cu primul spectacol al Teatrului Dramatic rus „A. P. Cehov” din Chișinău, *Steaua fără nume* de Mihail Sebastian, în afara concursului, am avut impresia că cea de-a XVII-a ediție a **Festivalului de dramaturgie contemporană de la Brașov** (17–25 noiembrie 2005), ar avea, chiar restrâns, caracter internațional. Mai ales că, în competiție, apoi, figura tot din Chișinău un spectacol al Teatrului